

Финансиски извештаи и Извештај на независните ревизори

Македонска берза на хартии од вредност АД, Скопје

31 декември 2013 година

Примено:		28.02.2014	
Орг.единица	Број	Прилог	Вредност
01	274/2		

Извештај на независните ревизори

Grant Thornton DOO
M.H.Jasmin 52 v-1/7
1000 Skopje
Macedonia
T +389 (2) 3214 700
F +389 (2) 3214 700
www.grant-thornton.com.mk

До Акционерите на

Македонска берза на хартии од вредност АД, Скопје

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на Македонска берза на хартии од вредност АД, Скопје (во понатамошниот текст "Берзата") составени од Извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2013 година, Извештај за сеопфатната добивка, Извештај за промените во капиталот и Извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 31.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи согласно сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои не содржат материјално значајни погрешни прикажувања како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со Меѓународните Стандарди за Ревизија. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално значајни грешки.

Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од постоење на материјално значајни погрешни прикажувања во финансиските извештаи, било поради измама или грешка.

При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Берзата со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Берзата. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, ја претставуваат објективно финансиската состојба на Берзата на ден 31 декември 2013 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Берзата е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Берзата за 2013 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски податоци објавени во годишната сметка и финансиските извештаи на Берзата со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2013, во согласност со МСР 720, како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија (Сл.Весник на РМ број 158 од 2010 година).

Според наше мислење, историските финансиски податоци изнесени во годишниот извештај за работењето на Берзата со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2013, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со податоците објавени во годишната сметка и финансиските извештаи.

Скопје,
28 февруари 2014 година

Грант Торнтон ДОО

Директор
Ружа Филипчева

Овластен ревизор
Сузана Ставриќ

Финансиски извештаи
31 декември 2013 година

Извештај за сеопфатната добивка

	Белешка	2013	Во илјади денари 2012
Приходи од редовно работење	4	28,737	28,571
Приходи од вложувања	5	4,199	5,000
Останати приходи	6	4,227	16,817
Трошоци за надомести и провизии	7	(11,514)	(11,653)
Трошоци за вработените	9	(11,912)	(12,980)
Трошоци за амортизација и депрецијација	12,13	(4,894)	(5,949)
Курсни разлики, нето	8	(17)	(9)
Останати трошоци од работењето	10	(7,965)	(23,394)
Добивка / (загуба) пред оданочување		861	(3,597)
Даночен расход	11	(110)	(79)
Добивка / (загуба) за годината		751	(3,676)
Останата сеопфатна добивка за годината			
Промени во објективната вредност на финансиските средства, расположливи за продажба		-	(48)
Вкупна сеопфатна добивка за годината		751	(3,724)
Заработка / (загуба) по акција			
- Основна (денари по акција)	23	269	(1,317)

Придружните белешки се составен дел на финансиските извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2013 година

Извештај за финансиската состојба

	Белешка	2013	Во илјади денари 2012
Средства			
Нетековни средства			
Недвижности и опрема	12	68,148	70,607
Нематеријални средства	13	1,862	3,711
		70,010	74,318
Тековни средства			
Пари и парични еквиваленти	15	2,175	1,479
Пласмани во банки	16	64,723	65,020
Побарувања од купувачи	17	5,763	2,116
Побарувања од данок на добивка	18	-	77
Останати побарувања		311	659
		72,972	69,351
Вкупно средства		142,982	143,669
Капитал и обврски			
Капитал	19		
Акционерски капитал		103,498	103,498
Резерви		34,897	38,573
Акумулирани добивки / (загуби)		751	(3,676)
Вкупно капитал		139,146	138,395
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи	20	1,599	1,438
Разграничени донации	21	1,555	3,109
Останати обврски	22	682	727
Вкупно тековни обврски		3,836	5,274
Вкупно капитал и обврски		142,982	143,669

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Одборот на директори на Берзата на 27 февруари 2014 година и потпишани од:

Г-дин Иван Штеријев
Главен извршен директор

Придружните белешки се составен дел на финансиските извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2013 година

Извештај за промените во капиталот

	Во илјади денари			
	Акционерски капитал	Резерви	Акумулирани добивки/ (загуби)	Вкупно
На 01 јануари 2013	103,498	38,573	(3,676)	138,395
Трансакции со сопствениците	-	-	-	-
Добивка за годината	-	-	751	751
Покривање на загуба од претходна година	-	(3,676)	3,676	-
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-
Вкупна сеопфатна добивка за годината	-	(3,676)	4,427	751
На 31 декември 2013	103,498	34,897	751	139,146
На 01 јануари 2012	103,498	38,621	7,693	149,812
Трансакции со сопствениците	-	-	(7,693)	(7,693)
Исплата на дивиденди	-	-	(7,693)	(7,693)
(Загуба) за годината	-	-	(3,676)	(3,676)
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-
Рекласификација во добивки и загуби	-	(48)	-	(48)
Вкупна сеопфатна добивка за годината	-	(48)	(3,676)	(3,724)
На 31 декември 2012	103,498	38,573	(3,676)	138,395

Придружните белешки се составен дел на финансиските извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2013 година

Извештај за паричните текови

Белешки	Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември	
	2013	2012
Оперативни активности		
Добивка / (загуба) пред оданочување	861	(3,597)
Усогласувања за:		
Депрецијација на недвижности и опрема	3,045	3,950
Амортизација на нематеријални средства	1,849	1,999
Нето сегашна вредност на расходувани основни средства	18	-
Загуба поради оштетување и ненаплатливост	360	236
Приходи од донации	(1,554)	(1,554)
Наплатени отпишани побарувања	(305)	(57)
Приходи по основ на камати	(2,499)	(3,099)
Добивка / (загуба) од оперативни активности пред промените во обртниот капитал	1,775	(2,122)
Промени во обртниот капитал		
Пласмани во банки	100	(1,602)
Побарувања од купувачи	(3,702)	8,541
Останати побарувања	348	(484)
Обврски кон добавувачи	161	(176)
Останати обврски	(45)	(1,468)
(Загуба) / добивка од оперативни активности по промените во обртниот капитал	(1,363)	2,689
Наплатена камата	2,696	2,949
(Платен) данок на добивка, нето	(33)	(163)
	1,300	5,475
Инвестициони активности		
Набавка на недвижности и опрема, нето	(604)	(341)
Продажба/набавка на финансиски средства расположливи за продажба, нето	-	3,000
	(604)	2,659
Финансиски активности		
Исплатени дивиденди	-	(7,693)
	-	(7,693)
Нето промена на паричните средства	696	441
Парични средства на почетокот на годината	1,479	1,038
Парични средства на крајот на годината	15	1,479

Придружните белешки се составен дел на финансиските извештаи

Белешки кон финансиските извештаи

1 Општи информации

Македонската берза на хартии од вредност АД Скопје („Берзата“) е акционерско друштво со седиште на ул. Орце Николов бр.75, Скопје, регистрирано во Република Македонија во 1995 година.

Берзата ги извршува своите активности во согласност со одредбите од Законот за хартии од вредност и Законот за трговски друштва, со дозвола бр.00-49/1 од 25 август 1995 година издадена од Комисија за хартии од вредност на Република Македонија како берза на хартии од вредност.

Основните активности на Берзата се следните:

- Организирање и тргување со хартии од вредност;
- Организирање и одржување на информационите системи за тргување со хартии од вредност;
- Котирање на хартии од вредност со кои се тргува на Берзата;
- Овозможува утврдување и известување за склучените трансакции со хартии од вредност;
- Објавување информации за работењето на Берзата.

Со состојба на 31 декември 2013, акционери на Берзата се 20 правни лица (2012: 20 правно лице) и 18 физички лица (2012: 16 лица).

Овластени учесници на Берзата кои може да тргуваат со хартии од вредност се брокерските куќи и банките. Секоја членка мора да има лиценца за тргување со хартии од вредност издадена од Комисија за хартии од вредност. На 31 декември 2013 година вкупниот број на овластени членки на Берзата изнесува 13 (2012: 15), од кои 9 се брокерски куќи (2012: 10) и 4 банки (2012: 5).

Комисијата за хартии од вредност врши надзор и контрола на работата на Берзата и нејзините членки вклучени во дејности поврзани со хартии од вредност.

На 31 декември 2013 година, Берзата има 14 вработени (2012: 16 вработени).

Bele[ki kon finansiskite izve[tai (prodol`uva)
Smetkovodstveni politiki (prodol`uva)

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва (“Службен весник на РМ” бр.28/2004 ...187/2013) и Правилникот за водење сметководство (“Службен весник на РМ” бр. 159 од 29 декември 2009 година, бр. 164 од 20 декември 2010 година и бр. 107 од 10 август 2011 година). Овој Правилник го содржи консолидираниот текст на Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), вклучувајќи ги и Меѓународните сметководствени стандарди (МСС) и Толкувањата заедно со нивните придружни документи како што се издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди на 1 јануари 2009 година.

Финансиските извештаи се изготвени според историска вредност, освен за финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства и обврски (вклучувајќи и деривативни инструменти), до колку постојат, кои се мерат по објективната вредност. Основите за мерење на секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход се детално опишани во продолжение на оваа Белешка.

Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара раководството на Берзата да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 3.6: Значајни сметководствени проценки.

Овие финансиски извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2013 и 2012. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади денари. Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена согласно промените во презентацијата во тековната година.

2.2 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Македонија кои важат на денот на нивното настанување. Трансакција во странска валута е трансакција која гласи на странска валута или може да се претвори во странска валута.

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
Smetkovodstveni politiki (prodol`uva)

Трансакции во странска валута (продолжува)

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Извештајот за финансиската состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претварањето на износите во странска валута, се вклучени во добивките и загубите во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Извештајот за финансиската состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 декември 2013	31 декември 2012
1 ЕУР	61.5113 денари	61.5000 денари
1 УСД	44.6284 денари	46.6510 денари

2.3 Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетирани и презентирани во Извештајот за финансиската состојба на нето основа во случаи кога нетирањето на признаените износи е законски дозволено, понатаму, кога постои намера за исполнување на нето основа, како и во случај на истовремена реализација на средството и исполнување на обврската.

2.4 Признавање на приходи

Приходите се признаваат кога идните економски користи во форма на приливи или зголемување на средствата во Берзата се веројатни и мерливи. Приходите го вклучуваат вкупниот износ на побарувањата за провизија за извршени услуги, намалени за износот на данокот на додадена вредност.

Приходи од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се признава во периодот кога услугата е извршена и тоа:

- Провизијата за тргување се признава кога трансакцијата е извршена;
- Надоместоците по сите основи се признаваат за периодот за кој истите се однесуваат.

Приходи од камати

Приходите од камати се разграничуваат на временска основа, со примена на ефективна каматна стапка на износот на финансиското средство. Ефективната каматна стапка служи за дисконтирање на проценетите идни парични приливи и споредба со нивната сметководствена вредност.

Приходи од закупнина

Приходите од закупнина на средства на оперативен лизинг се признаваат на праволиниска основа во согласност со условите за оперативен наем.

2.5 Финансиски средства

Берзата ги класифицира финансиските средства во следниве категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, кредити и побарувања, вложувањата кои се чуваат до доспевање и финансиски средства расположливи за продажба. Раководството на Берзата ја одредува класификацијата на финансиските средства при нивното почетно признавање.

Bele[ki kon finansiskite izve[tai (prodol`uva)
Smetkovodstveni politiki (prodol`uva)

Финансиски средства (продолжува)

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел генерирање на добивка од краткорочни флукуации во цената или доколку е вклучено во портфолиото за кое постои краткорочен фактички облик на остварување добивка.

Берзата нема средства класифицирани во оваа категорија на денот на известување.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се јавуваат кога Берзата одобрува пари или услуги директно на коминтенти без намера за размена на побарувањето. Кредитите и побарувањата на Берзата на датумот на известување се состојат од побарувања од купувачи во земјата и странство, останати побарувања како и парични средства и еквиваленти.

Вложувања кои се чуваат до доспевање

Вложувањата кои се чуваат до доспевање се не-деривативни вложувања со фиксни или утврдливи плаќања, фиксни датуми на доспевање за наплата и за кои, Раководството на Берзата има позитивна намера и способност да ги чува до нивното доспевање. Доколку Берзата продаде значаен износ на вложувања кои се чуваат до доспевање пред нивното доспевање, целата категорија на овие средства се рекласифицира во финансиските средства расположливи за продажба.

Берзата нема средства класифицирани во оваа категорија на денот на известување.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние наменети за чување на неодреден временски период, кои може да се продадат доколку се појави потреба за ликвидност или промени во каматните стапки, девизните курсеви или цените на акциите.

Берзата нема средства класифицирани во оваа категорија на денот на известување.

Почетно признавање на финансиските средства

Финансиските средства се признаваат на датумот на порамнување - датум кога Берзата се обврзува да го купи или продаде средството.

Сите финансиски средства различни од средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според објективната вредност зголемена за трошоците на трансакциите. Средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во добивките и загубите.

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
Smetkovodstveni politiki (prodol`uva)

Финансиски средства (продолжува)

Последователно мерење на финансиските средства

Финансиски средства расположливи за продажба и финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се мерат по нивната објективна вредност. Кредитите и побарувањата и финансиските средства кои се чуваат до доспевање се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Добивките и загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во добивките или загубите во периодот кога се појавуваат. Каматата, ако е остварена за време на располагањето со овие средства, се евидентира како приход од камата.

Добивките и загубите кои произлегуваат од промените во објективната вредност на финансиските средства расположливи за продажба се признаваат како останата сеопфатна добивка, се додека финансиското средство не се отуѓи или оштети, при што, кумулативните добивки или загуби претходно признаени како останата сеопфатна добивка се признаваат како тековни добивки или загуби. Каматите на вложувањата во должнички хартии од вредност расположливи за продажба се пресметани со употреба на методата на ефективна камата и се признаени во тековните добивки или загуби како дел од останатите приходи. Дивидендите на вложувањата во инструменти на капиталот расположливи за продажба се признаени во тековните добивки или загуби како дел од останатите приходи и кога Берзата има воспоставено право на прилив од дивиденди.

Објективните вредности на котираните вложувања на активни берзи се базираат на тековните цени на котација. Доколку пазарот за некое финансиско средство не е активен (и за некотирани хартии од вредност), Берзата утврдува објективна вредност по пат на употреба на техники на проценка. Техниките за вреднување вклучуваат употреба на нормални, комерцијални трансакции помеѓу запознаени, подготвени страни, ако се достапни, референца на тековната објективна вредност на друг инструмент кој е во суштина ист, анализа на дисконтирани парични текови и алтернативни модели на одредување на цената.

Доколку вредноста на сопственичките инструменти не може соодветно да се измери, тие се мерат по набавна вредност.

Депризнавање на финансиските средства

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Берзата ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста.

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
Smetkovodstveni politiki (prodol`uva)

2.6 Оштетување на финансиските средства

Средства признаени по амортизирана набавна вредност

На секој датум на известување, Берзата проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Финансиското средство или група на финансиски средства се оштетени само доколку постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата (“случај на загуба”) и дека тој случај на загуба (или случаи) влијае на предвидениот иден готовински тек на финансиското средство или група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основ на кредитот) дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Побарувањата со краткорочно доспевање не се дисконтираат.

Евидентираниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековните добивки и загуби.

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на известување, Берзата проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од оштетување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во тековните добивки и загуби. Доколку, во последователен период, објективната вредност на должнички инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради оштетување во тековните добивки или загуби, загубата поради оштетување се намалува преку тековните добивки или загуби. Кај сопственичките финансиски средства расположливи за продажба, анулирањето на оштетувањето не се евидентира преку добивки и загуби и и секое последователното зголемување на објективната вредност се признава како останата сеопфатна добивка.

2.7 Нематеријални средства

Компјутерски софтвер

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи контролирани од страна на Берзата кои најверојатно ќе создадат економски користи кои ќе ги надминат трошоците после една година, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи праволиниска метода, со корисен век на употреба од 5 години.

Нематеријални средства (продолжува)

Права и лиценци

Трошоците за стекнување права и лиценци се капитализирани и амортизирани користејќи праволиниска метода, со корисен век на употреба од 5 години.

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
Smetkovodstveni politiki (prodol`uva)

2.8 Недвижности и опрема

Недвижностите и опремата се признаени по набавна вредност намалена за акумулирана депрецијација и акумулирано резервирање поради оштетување. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Депрецијацијата се пресметува пропорционално, со цел алокација на набавната (проценетата набавна) вредност на материјалните средства во текот на нивниот век на употреба, како што следи:

Градежни објекти	40 години
Компјутери	4 години
Моторни возила	4 години
Мебел и канцелариска опрема	4 до 10 години

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Берзата поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во добивките и загубите во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

Добивките и загубите поврзани со отуѓувањата се утврдуваат по пат на споредба на приливите со евидентираниот износ. Истите се вклучуваат во добивките и загубите во периодот кога настануваат.

2.9 Оштетување на нефинансиски средства

Средствата подложни на депрецијација и амортизација се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираниот износ на средствата не може да се надомести. Кога евидентираниот износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата.

2.10 Парични средства и еквиваленти

За потребите на Извештајот за паричните текови, паричните средства и еквиваленти се состојат од депозити по видување во банки и пари во благајна во денари и странска валута. Паричните еквиваленти ги опфаќаат краткорочните, високо ликвидни финансиски инструменти, кои брзо можат да се конвертираат во парични средства и кои се предмет на безначаен ризик во промената на нивната вредност.

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
Smetkovodstveni politiki (prodol`uva)

2.11 Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со суштината на договорниот аранжман.

Финансиските обврски по амортизирана набавна вредност се состојат од обврски кон добавувачи и останати обврски.

Обврски кон добавувачи

Обврските спрема добавувачи се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Обврските спрема добавувачи се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

Останати обврски

Останатите обврски се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Останатите обврски се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

2.12 Резервирање

Резервирање се признава кога Берзата има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на известување и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

2.13 Донации

Донациите се евидентираат како приход систематски и рационално во текот на употребливиот век на средствата. Добиените донации се третираат како разграничен приход во придружните финансиски извештаи. Приходите од донациите се признаваат во тековните добивки и загуби како останати деловни приходи.

2.14 Надомести за вработените

Берзата плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени, согласно домашната регулатива за социјално осигурување. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во државниот Пензиски Фонд и во задолжителните приватни пензиски фондови. На датумот на известување, не постои дополнителна обврска во врска со овие пензиски планови. Освен тоа, сите работодавци во Република Македонија имаат обврска да исплаќаат на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ утврден со законски прописи. Берзата нема било каква обврска да обезбеди дополнителни надомести за своите сегашни и поранешни вработени на датумот на известување.

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
Smetkovodstveni politiki (prodol`uva)

2.15 Тековен и одложен даночен расход

Тековен даночен расход, по стапка од 10%, се пресметува на непризнаените расходи за даночни цели корегирани за даночниот кредит и на помалку искажани приходи, како и на распределената добивка за дивиденди на правни лица - нерезиденти и на физички лица. Нераспределената добивка не се оданочува.

Одложениот даночен расход се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен расход се користат тековните важечки даночни стапки. Одложениот даночен расход се задолжува или одобрува во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Со состојба на 31 декември 2013 и 2012 година, Берзата нема признаено одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат времени разлики на овие датуми.

2.16 Данок на додадена вредност (ДДВ)

Приходите од тргувањата како и другите приходи кои Берзата ги остварува во текот на редовното работење се ослободени од ДДВ. Влезниот ДДВ при набавка на средства или услуги не може да се поврати од даночните власти и се признава како дел од набавната вредност на средствата или како трошок, доколку е применливо.

Приходите од наемнини и другите приходи кои не се дел од редовните деловни активности на Берзата се признаваат намалени за износот на ДДВ. Нето износот на поврат/обврска за ДДВ спрема даночните власти се вклучува како други побарувања/обврски на датумот на известување.

2.17 Наем

Сметководство на давателот на наемот

Наем е договор според кој давателот на наем го префрла врз корисникот на наем правото за користење на одредено средство за утврден период на време за одредена исплата или серија од исплати.

Наемот, каде значителен дел од ризикот и наградите од сопственост се задржани од страна на давателот на наем, е класифициран како оперативен наем. Исплатите кои се направени под оперативниот наем (нето од сите користи добиени од страна на давателот на наемот), се вклучени во Извештајот за сеопфатна добивка врз основ на праволиниската метода во текот на периодот на наемот.

Кога средствата се даваат на финансиски наем, сегашната вредност на исплатите на наемот е признаена како побарување. Разликата помеѓу бруто побарувањето и сегашната вредност на побарувањето е признаена како незаработен финансиски приход.

Bele[ki kon finansiskite izve[tai (prodol`uva)
Smetkovodstveni politiki (prodol`uva)

Нематеријални средства (продолжува)

Приходот по наем е признаен според условите за наем со користење на методот за нето инвестиција, со којшто се прикажува постојано периодично враќање на средствата. Кога средствата се даваат под оперативен наем, средството се вклучува во Извештајот за финансиска состојба според видот на средството. Добивката од наем се признава според условите на наемот користејќи ја праволиниската метода.

2.18 Капитал, резерви, акумулирана добивка / (загуба) и плаќања за дивиденди

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Резерви

Законските резерви се создадени во текот на периодите по пат на распределба на акумулирани добивки врз основа на законската регулатива и одлуките на акционерите на Берзата.

(в) Акумулирана добивка (загуба)

Акумулирана добивка (загуба) ги вклучуваат задржаните добивки од тековниот и претходните периоди.

(г) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обичните акции се признаваат како обврски во периодот во кој што се одобрени од страна на акционерите на Берзата.

2.19 Превземени и неизвесни обврски

Не се признаени неизвесни обврски во финансиските извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се признаени во финансиските извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се признава како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на известување и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

2.20 Превземени и неизвесни обврски

Не се признаени неизвесни обврски во финансиските извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се признаени во финансиските извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се признава како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на известување и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
Smetkovodstveni politiki (prodol`uva)

2.21 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзан субјект во однос на одредено правно лице или физичко лице е:

- а) поединечен акционер или група акционери кои поседуваат најмалку 20% од акциите со право на глас или иако поседуваат помал процент, можат да влијаат посредно или непосредно врз одлучувањето во тоа правно лице;
- б) било кое друго правно лице во кое првото правно лице, посредно или непосредно, поседува најмалку 20% од акциите со право на глас или иако поседува помал процент, може да влијае посредно или непосредно врз одлучувањето на тоа правно лице;
- в) било кое друго правно лице во кое еден акционер, посредно или непосредно, поседува повеќе од 30% од акциите со право на глас и во ист временски период истиот акционер поседува, посредно или непосредно, повеќе од 30% од акциите со право на глас во првото правно лице;
- г) физичко лице или лица кои имаат непосредна или посредна контрола, или се контролирани од или се под заедничка контрола на правното лице;
- д) член на управен одбор, надзорен одбор или член на друг орган на управување или надзор на правното лице и
- ѓ) во врска со лицата наведени погоре, било кој член на потесното семејство или сродник заклучно со втор степен на крвно сродство.

2.22 Настани по датумот на известување

Оние настани по датумот на известување кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Берзата на датумот на известувањето (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние последователни настани кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

2.23 Известување по сегменти

За целите на финансиското известување, форматот на известувањето по сегменти се определува според работни сегменти во согласност со барањата на акционерите, чиешто ризици и стапки на поврат зависат од различните видови на услугите што Берзата ги извршува.

Активностите на Берзата се организирани и управувани во само еден сегмент и се извршуваат на територија на Република Македонија.

3 Управување со финансиски ризици

Деловните активности на Берзата се изложени на различни ризици од финансиски карактер. Активностите на управување со финансиските ризиците вклучуваат анализа, проценка, прифаќање и управување со ризиците. Берзата се стреми кон постигнување на соодветна рамнотежа меѓу ризикот и надоместот и минимизација на потенцијалните негативни ефекти врз финансиската успешност на Берзата.

Политиките на Берзата за управување со ризици имаат за цел да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспостават соодветни лимити и контрола на ризиците, како и да ги следат ризиците и придржувањето кон лимитите преку веродостојни и современи информатички системи. Берзата редовно врши испитување на политиките и воспоставените системи за управување со ризикот согласно со пазарните промени, промените во продуктите и најдобрата пракса.

Управувањето со ризици го врши Раководството на Берзата во согласност со политиките на Одборот на директори. Раководството ги идентификува и проценува финансиските ризици во тесна соработка со деловните единици на Берзата.

3.1 Кредитен ризик

Кредитниот ризик претставува ризик кога договорната страна не е во можност да ги исполни обврските според финансискиот инструмент или договорот што резултира во финансиска загуба. Берзата нема значајна концентрација на кредитниот ризик. Побарувањата од купувачите се состојат од поголем број на салда. На тој начин, управувањето со кредитниот ризик вклучува политика на разумно намалување и дисперзија на концентрацијата на побарувањата во портфолиото на клиентите. Побарувањата на Берзата не се обезбедени со било какви инструменти за обезбедување.

Структурата на побарувањата од купувачите со состојба на 31 декември 2013 и 2012 година е како што следи (во илјади денари):

31 декември 2013	Бруто изложеност	Исправка на вредноста	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	3,468	-	3,468
Доспеани, но неоштетени побарувања	2,295	-	2,295
Доспеани и оштетени побарувања	2,178	(2,178)	-
Вкупно на 31 декември 2013	7,941	(2,178)	5,763
31 декември 2012	Бруто изложеност	Исправка на вредноста	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	1,211	-	1,211
Доспеани, но неоштетени побарувања	905	-	905
Доспеани и оштетени побарувања	2,432	(2,432)	-
Вкупно на 31 декември 2012	4,548	(2,432)	2,116

Недоспеаните побарувања во износ од 3,468 илјади денари (2012: 1,211 илјади денари) во најголем дел се однесуваат на побарувања по основ на провизии за тргување на берза кои потекнуваат од 31 декември 2013. Овие побарувања достасуваат за наплата 7 дена по датумот на фактурирањето.

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
Upravuvawe so finansiski rizici (prodol`uva)

Кредитен ризик (продолжува)

Старосната структура на доспеаните, но неоштетени побарувања за годините што завршуваат на 31 декември 2013 и 2012 година е како што следи (во илјади денари):

	2013	2012
До 180 дена	2,295	725
Од 180 - 365 дена	-	180
	2,295	905

3.2 Пазарни ризици

Берзата е изложена на пазарни ризици. Пазарните ризици произлегуваат од отворената позиција на Берзата на ефектот од флукуацијата на пазарните каматни стапки, како и од ефектот од флукуацијата на курсевите на странските валути. Раководството на Берзата утврдува прифатливи лимити на ризик, кои се базираат на нивно секојдневно следење.

Каматен ризик

Берзата е изложена на ефектите од флукуацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз нејзината финансиска состојба и парични текови. Позицијата на Берзата во однос на чувствителноста на промени во каматните стапки заснована на моментот на повторно утврдување на каматната стапка на 31 декември 2013 и 2012 година е прикажана во табелата подолу. Таа ги вклучува финансиските инструменти на Берзата по нивната сегашна вредност, категоризирани според пораниот период помеѓу датумот на преоценка или датумот на достасување (во илјади денари).

31 декември 2013	Инструменти со променлива кам. стапка	Помалку од 1 мес.	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 мес.	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Без Камата	Вкупно
Средства								
Пари и парични еквиваленти	2,173	-	-	-	-	-	2	2,175
Пласмани во банки	-	221	10,001	54,501	-	-	-	64,723
Побарувања од купувачи	-	-	-	-	-	-	5,763	5,763
	2,173	221	10,001	54,501	-	-	5,765	72,661
Обврски								
Обврски кон добавувачи	-	-	-	-	-	-	1,599	1,599
Останати обврски	-	-	-	-	-	-	191	191
	-	-	-	-	-	-	1,790	1,790
Нето каматен ризик	2,173	-	10,001	54,501	-	-	4,196	70,871
31 декември 2012								
Средства								
Пари и парични еквиваленти	1,473	-	-	-	-	-	6	1,479
Пласмани во банки	-	418	-	64,602	-	-	-	65,020
Побарувања од купувачи	-	-	-	-	-	-	2,116	2,116
	1,473	418	-	64,602	-	-	2,122	68,615
Обврски								
Обврски кон добавувачи	-	-	-	-	-	-	1,438	1,438
Останати обврски	-	-	-	-	-	-	197	197
	-	-	-	-	-	-	1,635	1,635
Нето каматен ризик	1,473	-	-	64,602	-	-	905	66,980

Ефективните каматна стапка за пласманите во банки (депозити) во текот на 2013 изнесувале од 2.65% до 4.35% (2012: 2.2% до 5.7%).

Bele[ki kon finansiskite izve[tai (prodol`uva)
Upravuvawe so finansiski rizici (prodol`uva)

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
Upravuvawe so finansiski rizici (prodol`uva)

Пазарни ризици (продолжува)

Валутен ризик

Берзата е изложена на ризик во однос на ефектите од движењата на нивото на девизни курсеви кои се одразуваат врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Следните табели ја сумираат нето девизната позиција на монетарните средства и обврски на Берзата на 31 декември 2013 и 2012 година (во илјади денари).

31 декември 2013	ЕУР	УСД	денари	Вкупно
Средства				
Пари и парични еквиваленти	60	287	1,828	2,175
Пласмани во банки	-	-	64,723	64,723
Побарувања од купувачи	649	-	5,114	5,763
	709	287	71,665	72,661
Обврски				
Обврски кон добавувачи	123	-	1,476	1,599
Останати обврски	-	-	191	191
	123	-	1,667	1,790
Нето девизна позиција	586	287	69,998	70,871
31 декември 2012				
Средства				
Пари и парични еквиваленти	170	334	975	1,479
Пласмани во банки	-	-	65,020	65,020
Побарувања од купувачи	192	-	1,924	2,116
	362	334	67,913	68,609
Обврски				
Обврски кон добавувачи	-	-	1,438	1,438
Останати обврски	-	-	197	197
	-	-	1,635	1,635
Нето девизна позиција	362	334	66,278	66,974

Анализа на сензитивноста на странски валути:

Средства / (Обврски)	(во илјади денари)			
	Промена во 2013	Промена во 2012	2013	2012
			Добивка / (Загуба)	
ЕУР	1%	1%	6	4
УСД	5%	5%	14	17
Добивка / (Загуба)			20	21

Анализата на сензитивност ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 1% и/или 5%. Позитивниот, односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку денарот ја намали/зголеми својата вредност во однос на странските валути за +/- 1% и/или 5%.

Bele[ki kon finansiskite izve[tai (prodol`uva)
Upravuvawe so finansiski rizici (prodol`uva)

3.3 Ризик од ликвидност

Берзата води сметка за измирување на своите обврски во договорените и законски рокови. Берзата ги вложува средствата во депозити. Вложените средства во депозити во зависност од ликвидносните потреби може да се повлечат во секој момент и на тој начин Берзата да ја спречи појавата на ликвидносни проблеми во работењето. Берзата секогаш се осигурува дека има доволно готовина на располагање за подмирување на достасаните обврски. Во досегашното работење Берзата била во можност да ги исплати сите доспеани обврски во согласност со договорените рокови.

Изложеност на ризик на ликвидност

Сите финансиски обврски на Берзата доспеваат во рок од една година од датумот на известување.

3.4 Проценка на објективната вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

3.4.1 Финансиски инструменти признаени по објективната вредност

Во следната табела се прикажани финансиските средства измерени според објективната вредност во извештајот за финансиската состојба во согласност со хиерархијата на објективната вредност. Оваа хиерархија ги групира финансиските средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котирани цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот.

Со состојба на 31 декември 2013 и 2012 година Берзата нема финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност во извештајот за финансиската состојба.

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
Upravuvawe so finansiski rizici (prodol`uva)

Проценка на објективна вредност (продолжува)

3.4.2 Финансиски инструменти кои не се признаени по објективната вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиската состојба не се признаени според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	(во илјади денари)			
	Евидентирана вр.		Објективна вр.	
	2013	2012	2013	2012
Средства				
Пари и парични еквиваленти	2,175	1,479	2,175	1,479
Пласмани во банки	64,723	65,020	64,723	65,020
Побарувања од купувачи	5,763	2,116	5,763	2,116
Вкупни средства	72,661	68,615	72,661	68,615
Обврски				
Обврски кон добавувачи	1,599	1,438	1,599	1,438
Останати обврски	191	197	191	197
Вкупни обврски	1,790	1,635	1,790	1,635

Финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Финансиски обврски

Објективната вредност на финансиските обврски се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

3.5 Управување со капиталот

При управување на својот капитал, Берзата се придржува кон следните цели:

- Придржување кон условите во врска со капиталот поставени од страна на регулаторот,
- Заштита на способноста на Берзата да продолжи со своето деловно работење во континуитет, и
- Одржување на цврста капитална база за поддршка на развојот на своите деловни активности.

Усогласеност со законската регулатива

Согласно со тековната законска регулатива, односно со член 75 од Законот за хартии од вредност Берзата е должна во секое време да го одржува износот на капиталот, односно основната главнина на ниво од најмалку 500,000 Евра. Износот на основната главнина е еднаков на збирот на номиналниот износ на сите влогови на акционерите, односно на номиналниот износ на сите акции издадени од Берзата. На 31 декември 2013 година, основната главнина изнесува 1,695,023 Евра (2012: 1,695,023 Евра).

Bele[ki kon finansiskite izve[tai (prodol`uva)
Upravuvawe so finansiski rizici (prodol`uva)

3.6 Значајни сметководствени проценки

При примената на сметководствените политики на Берзата, опишани во Белешка 2 кон овие финансиски извештаи, од Раководството на Берзата се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентираниите износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засновуваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Употребен век на средствата што се амортизираат

Раководството врши редовна проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2013 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентираниите вредности на овие средства се анализирани во Белешките 12 и 13. Фактичките резултати, сепак, може да се разликуваат поради технолошка застареност, посебно во делот на ИТ опремата и софтверите.

Оштетување кај нефинансиски средства

Загуби од оштетување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските токови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински токови.

Оштетување на побарувања од купувачи и останати побарувања

Берзата пресметува оштетување за побарувања од купувачи и останати побарувања врз основа на проценка на загуби кои резултираат од неможнота купувачите да ги подмират своите обврски. При проценка на соодветноста на загубата поради оштетување за побарувањата од купувачи и останатите побарувања, проценката се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства. Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното, и може да го надминат нивото на загубите поради оштетување кои се досега признати.

Bele[ki kon finansiskite izve[tai (prodol`uva)
So sostojba na i za godinata [to zavr[uva na 31 dekemvri 2013
(Site iznosi se vo iljadi denari, osven ako ne e poinaku navedeno)

4 Приходи од редовно работење

	2013	2012
Тргување	13,114	18,953
Котирање	9,535	2,400
Членство	3,723	4,469
Дистрибуција на берзански податоци	2,365	2,749
	28,737	28,571

Приходите од тргување во износ од 28,738 (2012: 28,571 илјади денари) произлегуваат од пресметка на провизии согласно обемот и типот на трансакции според Тарифникот одобрен од страна на Комисијата за хартии од вредност.

Приходите од надомест за котација изнесуваат 9,535 (2012: 2,400 илјади денари). Во текот на 2013 година, согласно измените на Законот за хартии од вредност, воведена е обврска за задолжителна котација со времетраење од пет години.

Останатите приходи од редовно работење исто така произлегуваат од надоместоци утврдени во Тарифникот на Берзата, одобрен од страна на Комисијата за хартии од вредност.

5 Приходи од вложувања

	2013	2012
Приходи од камата		
Пари и сметки во банка (вклучувајќи депозити)	2,499	3,099
	2,499	3,099
Приходи од закупнини		
Приходи од оперативен наем	1,700	1,792
	1,700	1,792
Приходи од продажба на финансиските средства расположливи за продажба		
Приходи од продажба на удели во домашен инвестициски паричен фонд	-	109
	-	109
	4,199	5,000

6 Останати приходи

	2013	2012
Приходи од донации за интелектуални услуги за подготовка за обуки (Белешка 21)	-	13,811
Приход од донација на софтвер (Белешка 21)	1,554	1,554
Спонзорства за годишна конференција (Белешка 21)	797	400
Закуп на медиумски простор	674	546
Приходи од спроведени обуки	467	139
Наплатени отпишани побарувања (Белешка 17)	305	57
Приходи од котизација	138	263
Останати приходи	292	47
	4,227	16,817

7 Трошоци за надоместоци и провизии

	2013	2012
Провизија за Комисијата за хартии од вредност	11,442	11,570
Банкарски провизии	72	83
	11,514	11,653

Makedonska berza na hartii od vrednost AD, Skopje
26

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
So sostojba na i za godinata [to zavr[uva na 31 dekmvri 2013
(Site iznosi se vo iljadi denari, osven ako ne e poinaku navedeno)

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
So sostojba na i za godinata [to zavr[uva na 31 dekemvri 2013
(Site iznosi se vo iljadi denari, osven ako ne e poinaku navedeno)

Трошоци за надоместоци и провизии (продолжува)

За извршениот надзор на Берзата, Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија наплатува надоместок, кој што се пресметува врз основа на Тарифникот на Комисијата за хартии од вредност. Согласно измените на Тарифникот на Комисијата за хартии од вредност, почнувајќи од 01 јануари 2011 година променет е моделот за пресметка на надоместокот за Комисијата за хартии од вредност и наместо 17% од остварените приходи на Берзата утврдени со нејзиниот Тарифник, се пресметува 0,006% од пазарната капитализација на сите сегменти на пазарот на последниот ден на тргување во претходната година. Пазарната капитализација ја утврдува Комисијата за хартии од вредност со Записник.

8 Курсни разлики, нето

	2013	2012
Позитивни курсни разлики	13	16
Негативни курсни разлики	(30)	(25)
	(17)	(9)

9 Трошоци за вработените

	2013	2012
Нето плати	8,024	8,892
Даноци и придонеси	3,715	4,088
Други трошоци за вработените	173	-
	11,912	12,980

10 Останати трошоци од работењето

	2013	2012
Материјали	2,081	2,070
Трошоци за одржување и други услуги	1,242	1,290
Трошоци за телефон и пошта	1,002	1,533
Маркетинг и односи со јавноста	780	578
Трошоци на Одборот на директори	427	1,160
Трошоци за годишна конференција	426	421
Загуби поради оштетување и ненаплатливост (Белешка 17)	360	236
Патни трошоци	197	309
Интелектуални услуги	194	132
Премии за осигурување	180	343
Обезбедување	36	379
Нето сегашна вредност на расходуван основни средства (Белешка 12)	18	-
Интелектуални услуги за подготовка на обуки финансирани од донација (Белешка 21)	-	13,811
Трошоци за истражување и развој	-	67
Останато	1,022	1,065
	7,965	23,394

11 Даночен расход

	2013	2012
Тековен даночен расход	110	79
Одложен даночен расход	-	-
	110	79

Bele[ki kon finansiskite izve[tai (prodol`uva)
So sostojba na i za godinata [to zavr[uva na 31 dekemvri 2013
(Site iznosi se vo iljadi denari, osven ako ne e poinaku navedeno)

Даночен расход (продолжува)

Во продолжение е усогласувањето на вкупниот даночен расход во Извештајот за сеопфатната добивка за годините кои што завршуваат на 31 декември 2013 и 2012 година:

	2013	2012
Непризнаени расходи за даночни цели од тековната година	1,100	787
Даночен кредит за расходи со одложено признавање	-	-
	1,100	787
Данок по даночна стапка од 10% (2012: 10%)	110	79
	110	79

12 Недвижности и опрема

	Објекти	Мебел, возила и друга опрема	Вкупно
Набавна вредност			
На 01 јануари 2012	77,274	23,988	101,262
Набавки во текот на годината	-	341	341
Продажби	-	(459)	(459)
На 31 декември 2012/ 01 јануари 2013	77,274	23,870	101,144
Набавки во текот на годината	-	604	604
Продажби	-	(1,091)	(1,091)
Расходување	-	(540)	(540)
На 31 декември 2013	77,274	22,843	100,117
Акумулирана депрецијација			
На 01 јануари 2012	8,023	19,023	27,046
Депрецијација за годината	1,932	2,018	3,950
Продажби	-	(459)	(459)
На 31 декември 2012/01 јануари 2013	9,955	20,582	30,537
Депрецијација за годината	1,932	1,113	3,045
Продажби	-	(1,091)	(1,091)
Расходување	-	(522)	(522)
На 31 декември 2013	11,887	20,082	31,969
Нето евидентирана вредност			
На 01 јануари 2012	69,251	4,965	74,216
На 31 декември 2012	67,319	3,288	70,607
На 31 декември 2013	65,387	2,761	68,148

Дел од деловниот објект на Берзата почнувајќи од 01 март 2008 година е предмет на изнајмување под оперативен лизинг за период од една година, со можност за продолжување на договорот. Берзата не го евидентирала горенаведеното средство како средство дадено под закуп од причина што смета дека изнајмените простории не би можеле да бидат предмет на одделна продажба доколку не се направи реконструкција на објектот и други прилагодувања на документацијата. Доколку делот од објектот кој се издава би се сметал како посебен објект, раководството проценува дека неговата

Bele[ki kon finansiskite izve[tai (prodol`uva)
So sostojba na i za godinata [to zavr[uva na 31 dekmври 2013
(Site iznosi se vo iljadi denari, osven ako ne e poinaku navedeno)

проценета вредност на 31 декември 2013 година би изнесувала приближно 20 милиони денари (2012: 20 милиони денари).

Со состојба на 31 декември 2013 и 2012 на објектите и опремата во сопственост на Берзата не е воспоставено заложно право и/или хипотека.

Bele[ki kon finansiskite izve[tai (prodol`uva)
So sostojba na i za godinata [to zavr[uva na 31 dekemvri 2013
(Site iznosi se vo iljadi denari, osven ako ne e poinaku navedeno)

13 Нематеријални средства

	Софтвер	Лиценци	Вкупно
Набавна вредност			
На 01 јануари 2012	9,900	1,028	10,928
На 31 декември 2012/ 01 јануари 2013	9,900	1,028	10,928
Расходување	(366)	(553)	(919)
На 31 декември 2013	9,534	475	10,009
Акумулирана амортизација			
На 01 јануари 2012	4,533	685	5,218
Амортизација за годината	1,866	133	1,999
На 31 декември 2012/ 01 јануари 2013	6,399	818	7,217
Амортизација за годината	1,729	120	1,849
Расходување	(366)	(553)	(919)
На 31 декември 2013	7,762	385	8,147
Нето евидентирана вредност			
На 01 јануари 2012	5,367	343	5,710
На 31 декември 2012	3,501	210	3,711
На 31 декември 2013	1,772	90	1,862

Правото на употреба на софтверот за цели на тргување на Берзата е добиено како донација од Република Словенија во почетокот на 2001 година. Со преземањето на изворниот код на софтверот од Љубљанска берза, Република Словенија што се случи во декември 2009 година, софтверот е ставен во употреба. Со состојба на 31 декември 2013 година, софтверот има нето евидентирана вредност од 1,555 илјади денари (2012: 3,109 илјади денари) (Белешка 21).

14 Финансиски инструменти по категории

Евидентираниите вредности на финансиските средства и обврски на Берзата признаени на датумот на известувањето за објавените периоди се категоризирани на следниов начин:

	Кредити и побарувања	Вкупно
31 декември 2013		
Средства според Извештајот за финансиската состојба		
Пари и парични еквиваленти	2,175	2,175
Пласмани во банки	64,723	64,723
Побарувања од купувачи	5,763	5,763
	72,661	72,661
	Останати финансиски обврски	Вкупно
Обврски според Извештајот за финансиската состојба		
Обврски кон добавувачи	1,599	1,599
Останати обврски	191	191
	1,790	1,790

Bele[ki kon finansiskite izve[tai (prodol`uva)
So sostojba na i za godinata [to zavr[uva na 31 dekemvri 2013
(Site iznosi se vo iljadi denari, osven ako ne e poinaku navedeno)

Финансиски инструменти по категории (продолжува)

	Кредити и побарувања	Вкупно
31 декември 2012		
Средства според Извештајот за финансиската состојба		
Пари и парични еквиваленти	1,479	1,479
Пласмани во банки	65,020	65,020
Побарувања од купувачи	2,116	2,116
	68,615	68,615
	Останати финансиски обврски	Вкупно
Обврски според Извештајот за финансиската состојба		
Обврски кон добавувачи	1,438	1,438
Останати обврски	197	197
	1,635	1,635

15 Пари и парични еквиваленти

	2013	2012
Сметки во банки		
Во денари	1,826	969
Во странска валута	347	504
Пари во благајна во денари	2	6
	2,175	1,479

16 Пласмани во банки

	2013	2012
Краткорочни депозити во домашни банки во денари	64,502	64,602
Побарувања по основ на камати	221	418
	64,723	65,020

Депозитите во банки се состојат од орочени депозити со рок на доспевање од 6 до 12 месеци со годишна каматна стапка од 2.65% до 4.35%.

17 Побарувања од купувачи

	2013	2012
Побарувања од купувачи	7,941	4,548
Намалено за исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	(2,178)	(2,432)
	5,763	2,116

Движењето на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од купувачи е прикажано подолу:

	2013	2012
Со состојба на 01 јануари	2,432	2,253
Тековен расход од оштетување (Белешка 10)	360	236
Наплатени отпишани побарувања (Белешка 6)	(305)	(57)
Отпишани побарувања	(309)	-

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
So sostojba na i za godinata [to zavr[uva na 31 dekmvri 2013
(Site iznosi se vo iljadi denari, osven ako ne e poinaku navedeno)

	2,178	2,432
--	-------	-------

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
So sostojba na i za godinata [to zavr[uva na 31 dekemvri 2013
(Site iznosi se vo iljadi denari, osven ako ne e poinaku navedeno)

18 Побарувања од данок на добивка

Со состојба на 31 декември 2013 година Берзата нема побарувања за повеќе платен данок на добивка (2012: 77 илјади денари).

19 Акционерски капитал

Акционерски капитал

Со состојба на 31 декември 2013 година, акционерскиот капитал на Берзата изнесува 103,498 илјади денари (2012: 103,498 илјади денари).

Акционери на Берзата со состојба на 31 декември 2013 година се следните:

Акционер	Број на акции	Вредност по акција во ЕУР	Вредност во ЕУР	Учество во %
Комерцијална Банка АД Скопје	279	607.1	169,381	9.99
ТТК банка АД Скопје	279	607.1	169,381	9.99
Брокерска куќа "Фершпед брокер" АД Скопје	278	607.1	168,774	9.96
Стопанска Банка АД Скопје	277	607.1	168,166	9.92
Еуростандард Банка АД Скопје	276	607.1	167,559	9.89
НЛБ Тутунска Банка АД Скопје	170	607.1	103,207	6.09
шпаркасе Банка АД Скопје	168	607.1	101,993	6.02
Централна Кооперативна банка АД Софија	148	607.1	89,851	5.30
Македонска Банка АД Скопје (во ликвидација)	148	607.1	89,851	5.30
Охридска банка АД Скопје	148	607.1	89,851	5.30
Универзална Инвестициона банка АД Скопје	148	607.1	89,851	5.30
	2,319		1,407,865	83.06
Останати акционери со учество помало од 5%	473	607.1	287,158	16.94
Вкупно	2,792		1,695,023	100%

Стекнувањето на акции над 10% од вкупните акции издадени од Берзата подлежи на посебен режим согласно Законот за хартии од вредност.

Резерви

Движењето на сметките на резервите во текот на 2013 и 2012 година е како што следи:

	Ревалоризациони резерви	Задолжителни резерви	Вкупно
01 јануари 2013	-	38,573	38,573
Покривање на загуба	-	(3,676)	(3,676)
31 декември 2013	-	34,897	34,897
01 јануари 2012	48	38,573	38,621
Продажба на вложувањата расположливи за продажба	(48)	-	(48)
31 декември 2012	-	38,573	38,573

Резервите се создадени иницијално врз основа на домашната законска регулатива и последователно зголемени во текот на годините како резултат на ревалоризацијата на материјалните средства и промените во објективната вредност на вложувањата, како и за распределба на нето добивките по оданочување. Резервите може да се користат согласно позитивната законска регулатива.

Bele[ki kon finansiskite izve[ta]i (prodol`uva)
So sostojba na i za godinata [to zavr[uva na 31 dekemvri 2013
(Site iznosi se vo iljadi denari, osven ako ne e poinaku navedeno)

20 Обврски кон добавувачи

	2013	2012
Обврски кон добавувачи во Република Македонија	1,599	1,438
	1,599	1,438

21 Донации

	2013	2012
Софтвер	1,555	3,109
	1,555	3,109

Со состојба на 31 декември 2013 година, износот од 1,555 илјади денари (2012: 3,109 илјади денари) претставува донација на софтвер за тргување добиен од Љубљанска Берза, Република Словенија (Белешка 13).

Движењето на донациите во текот на 2013 и 2012 година е како што следи:

	2013	2012
На 01 јануари	3,109	4,663
Зголемување:		
- Примена донација за интелектуални услуги за подготовка на обуки	-	13,811
- Примена донација за годишна конференција (Белешка 6)	797	400
	797	14,211
Намалување:		
- Амортизација на софтвер за годината (Белешка 6 и 13)	(1,554)	(1,554)
- Надомест на трошоци за интелектуални услуги за подготовка на обуки (Белешка 10)	-	(13,811)
- Надомест на трошоци за годишна конференција	(797)	(400)
	(2,351)	(15,765)
На 31 декември	1,555	3,109

Во текот на 2013 година Берзата има добиено донација од неколку компании за организирање на годишна конференција. Надоместот за трошоците за кои е наменета донацијата се исплатува на Берзата, која потоа ги исплатува добавувачите на овие услуги.

22 Останати обврски

	2013	2012
Однапред наплатени приходи	280	355
Даноци	211	175
Примен депозит	191	197
	682	727

Bele[ki kon finansiskite izve[tai (prodol`uva)
So sostojba na i za godinata [to zavr[uva na 31 dekemvri 2013
(Site iznosi se vo iljadi denari, osven ako ne e poinaku navedeno)

23 Заработка по акција

Основната заработка по акција е пресметана така што нето добивката за годината која припаѓа на обичните акционери се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

	2013	2012
Добивка / (Загуба) која припаѓа на акционерите	751	(3,676)
Нето добивка/ (загуба) која припаѓа на имателите на обични акции	751	(3,676)
Пондериран просечен број на обични акции	2,792	2,792
Основна заработка/ (загуба) по акција (денари по акција)	269	(1,317)

24 Потенцијални и превземени обврски

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2013 година не се евидентирани било какви резервирања од потенцијални загуби по основ на судски спорови. Раководството на Берзата редовно ги анализира можните ризици од загуби по основ на судски спорови и евентуални побарувања против Берзата кои би можеле да се појават во иднина.

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Берзата подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на Раководството на Берзата и на датумот на овие извештаи не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

25 Трансакции со поврзани субјекти и надомести на раководството

Ниту еден од акционерите на Берзата нема статус на поврзан субјект, бидејќи ниту еден од нив нема значајно влијание врз активностите на Берзата.

Надоместите за клучното раководство се како што следи:

	2013	2012
Извршни директори		
Бруто плати	2,985	4,044
Неизвршни членови на Одборот на директори		
Надомест исплатен за годината	427	1,160
	3,412	5,204

26 Настани по датумот на известување

По 31 декември 2013 година - датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

Makedonska berza na hartii od vrednost AD, Skopje

